

morem skriti. Sedaj sem mirno tičal pri kamnu kakor pol ure. Potem sem zopet malo pogledal, zakaj da nikdo ne pride bolj naprej. Kar naenkrat se mi je pa zasvetilo pred očmi, da nisem nič videl. Groza me je obšla. Mirno sem čakal naprej in sem zopet pogledal, kakšen hudir da je. Videl sem polentarsko patruljo kakih 5 mož. Oho, sedaj pa smo skupaj. Jaz sem imel tudi patruljo 6 mož. Rekel sem: „Fantje! Poglejte! Polentar že zopet kroži tu okoli nas. Pripravite se! Natakните bajonete in mirno nabašite puške. Sedaj pa le tiho. Imejte vse pripravljeno. Naj pride Lah malo bliže nas.“ Res se priplazijo Lahi že jako blizu. Mi smo jih imeli že vse na muhi. Nato pa sem zapovedal: „Salva!“ Dvakrat je po zraku zaropotalo. Lahi so jo prav dobro dobili. Kar zvrnili so se po kamenju. Nobenega nismo videli več vstati. Poslal sem enega moža, da gre pogledat, kako smo kaj naredili. In res, pride nazaj in poroča: „Fantje, dobro smo merili! Vsi so mrtvi. Dobili so strele v glave.“ Tako sem opravil svojo prvo službo na Tirolskem. Kmalu nato sem pa dobil jaz mal pozdrav od polentarija. Dne 6. junija, ob 3. uri zjutraj me je zadela laška krogla v desno roko in v desno nogo. Sedaj je že veliko boljše. Odpeljali so me v bolnišnico v zlato Prago, kjer se nahajam sedaj že prav čvrst. — Mnogo pozdravov vsem cenjenim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ od poddosednika Antona Dolamič, ki služi pri 87. pešpolku.

Bojni tovariši na fronti.

Slovenski črnovojniki nam pišejo:

Nahajamo se že od začetka vojne zoper škodoželjne Lache v bojni črti. Kljub temu še smo, hvala Bogu, zdravi. Polentar nam ne more kakor biti do živega, ker imamo umetno izdelane votline. Izklesali smo jih že v vojni. Tukaj si v jamah nabiramo vodo, da si moremo kuhati našo črno kavo. Če se vrnemo v svojo domovino, bo lahko ponosna žena ali nevesta na svojega moža, ker dandanes je v strelskih jarkih vsak vojak za-se kuhar. Po dnevu spim, po noč' bedim. Kadar nas začne mučiti spanec, si uredimo kamenje, vojno opravo pod glavo, plašč je blazina-pernica, šotor odeja in puška naša žena. In tako spimo in si mislimo, da smo doma v svoji ljubi domovini na pernicah.

Bralce in bralke našega „Slovenskega Gospodarja“ pozdravljamo štajerski Slovenci: Kolar Ivan, Kolečnik Miha, doma od Sv. Janeza pri Marenbergu, Javornik Franc iz Razborca-Mislinja, Kuhelnik Julij iz Usenice, Hohnig Jožef iz Koroškega, Janez Stražin od Sv. Duha-Loče pri Konjicah, Črešnik F. iz Arveža, Rubin Mikael iz Ljutomeru.

Na drugih frontah.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje angleško-francoska ofenziva. Zlasti boji ob obeh straneh reke Somme so zelo hudi in krvavi. Angležem se je posrečilo doseči na tem ozemlju nekaj uspehov. Angleško uradno poročilo pravi, da se je Angležem posrečilo predreti prvo nemško bojno črto in vdreti do druge nemške bojne črte, kar pa iz nemških uradnih poročil ni razvidno. Angleži so ba- je izgubili v tej ofenzivi 240.000 mož. Borba za Verdun se nadaljuje. Nemcem se je posrečilo doseči nekaj uspehov pri verdunskih utrdbah Thiaumont in Souville, kjer so oddaljeni od glavnih verdunskih utrdb samo še 500—800 m.

Na turških bojiščih ni prišlo nikjer do pomembnejših dogodkov. Turška uradna poročila poročajo, da se Rusi polagoma, toda trajno umikajo iz Perzije in tudi iz Kavkaza, ker so morali odposlati velik del svojih kavkaških čet na evropsko bojišče. Ista poročila tudi pravijo, da so Rusi popolnoma ustavili napadanje. Angleška armada v Mezopotamiji se baje nahaja v neugodnem položaju, ker pritiskajo na njo od treh strani turške armade.

Na albarskem bojišču se ob reki Bojuzi od časa do časa vršijo artilerijski in infanterijski boji. Naši so severno od Valdue razpršili dve laški polizevalni četi.

Pred Solunom se vršijo spopadi med prednjimi četami. Dne 14. julija je sovražnik napadel prednje bolgarske postojanke pri Gavgjellju in Dojranu. Bil je odbit. Poveljnik četverosporazumovih čet, general Sarraíl, se že od spomladi pripravlja tu na ofenzivo, a si ne upa udariti. Sovražni letalci zažigajo z bombami požeto žito na macedonskem rodovitnem polju.

Homatije na Grškem.

Na Grškem ni miru. Četverosporazum pritiska z vso silo na vlado, da bi pri volitvah ne nasprotovala nasilni agitaciji Venizelosove stranke. S silnim pritiskom je četverosporazum dosegel, da je grška vlada nastavila po celi Grčiji višje policijske uradnike, ki so pristaši četverosporazuma. Dne 13. julija je v gozdu Tatry blizu Aten izbruhnil požar, ki je vpepelil tudi kraljev grad. Kralj je s svojo družino komaj utekel strašni smrti. Pri požaru je iz-

gubilo življenje blizu 40 ljudi; ranjenih pa je 200 oseb. Sumi se, da so Venizelosovi in četverosporazumovi pristaši zanetili požar.

Italija in Nemčija.

Italijanske stranke, ki hočejo vojsko tudi še z Nemčijo, zadnji čas zopet močno pritiskajo na ministrstvo, da napove vojsko Nemčiji. Iz visokopolitičnih ozirov, ki jih zasleduje Italija, pa ni zelo verjetno, da bi se to zgodilo.

Pod vodo v Ameriko.

Severnoameriška vlada je priznala, da je podmorski čoln „Deutschland“ res trgovska ladja in se izrekla, da je pripravljena, z Nemčijo trgovati potom podmorskih čolnov. Angleški listi grozijo, da bodo ladjo „Deutschland“ na povratku v Nemčijo vjeli. Tudi drugi nemški podmorski trgovski čoln „Bremen“ je že na poti v Ameriko.

Na Irskem.

Na Irskem se razburjenje ni poglelo, nasprotno, odkar se je vlada izjavila, da hoče z Irce bolj strogo postopati in da se njim ne misli dati njih pravic, vladajo na Irskem zopet napete razmere in nemiri niso izključeni.

Nova madžarska stranka.

Poslanec grof Karolj, ki je bil dosedaj v Košutovi stranki, je ustanovil novo neodvisno in po letu 1848 imenovano stranko. Košutovo stranko bo vodil grof Aponji. Nova stranka bo hodila v zunanji politiki druga pota kakor Aponjeva, ki je, kakor je sam izjavil, na Ogrskem največji prijatelj Nemčije, v notranji politiki pa bo zahtevala, da bi se Ogrska od Avstrije popolnoma ločila in bi imela z njo le vladarjevo osebo skupno. Zahtevala bo torej samostojno madžarsko armado, ki se naj organizira na podlagi sedanje honvedske in črnovojniške madžarske organizacije. Kakor se vidi, se je grof Karolj v sedanji vojski le malo naučil.

Peto nemško vojno posojilo.

Na Nemškem se bo meseca septembra razpisalo novo, že peto vojno posojilo. Po dosedanji izkušnji bo potem kmalu tudi Avstrija prišla z novim vojnim posojilom.

Važno za naročnike! Cenjene naročnike, ki jim je naročnina že potekla, vljudo prosimo, da si list takoj zopet plačajo **zanaprej**, ker drugače se jim bo list brezpogojno ustavil. Pri sedanjih grozni draginji pošiljamo list le tistim, ki si ga plačajo naprej. Naročnina se naj pošlje na naslov: **Upravišтво Slov. Gospodarja v Mariboru**. List stane za celo leto 4 K. za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Pri pošiljanju naročnine naj vsak na položnico ali nakaznico zapiše, je-li **nov** ali **star** naročnik, in zraven pristavi tisto številko, ki jo najde na ovitku. Položnice in nakaznice je treba natanko in čitljivo izpolniti. Kdor pošlje denar po nakaznici, naj piše samo na ozki odrezek do črte, nikakor pa čez črto. Kar je pisanega čez črto, se na pošti odreže, in mi ne moremo poslati lista, če ne vemo za ime. Mi imamo celo vrsto položnic in nakaznic, pa ne vemo, kdo je poslal denar! Kdor položnico ali nakaznico slabo izpolni, je **sam kriv, ako lista ne dobi**. Če nastane pri pošiljanju lista kaka pomota, naj se nam takoj naznani, da se pomota odpravi. Reklamacije so poštne proste.

Žrtve za domovino.

Vojni kurat č. g. B. Kotbal od 47. pešpolka je sporočil Juriju Grah, poseselniku na Hlapju pri Sv. Jakobu v Slov. gor., da je njegov sin Jož. Grah dne 30. maja padel v Italiji v dolini Valdassatal in je bil naslednji dan pri Cavrani v Italiji pokopan. — Dne 20. junija je padel na italijanskem bojišču, začet od treh krogel, vrl mladenič Franc Šiker iz Selnice ob Muri. — Na tirolski fronti je padel 20letni Janez Schneider, gojenec višjega učilišča za sadjarstvo in vinarstvo v Klosterneuburgu. Padli je doma iz Cezanjevec pri Ljutomeru. — Majhna vas Vogričevci pri Ljutomeru je dala na žrtve-nik domovine že deset mož in mladeničev in že zopet nam je prinesla tužna vest junaško smrt 19letnega

mladeniča Matevža Lačen, ki je padel dne 25. jun., začet od krogel verolomea v trebuh. Matevž Lačen je bil priden, pošten in priljuden mladenič. Ko je bil o Božiču na dopustu, je rekel: „Srečno ti moj mili dom, katerega več gledal ne bom!“ — Č. g. Krajnc, vojni kurat, poroča dne 18. junija, da je Franc Leskovar, od 12. stotnije 87. pešpolka, rojen leta 1897 v Zlogonigori, pristojen v občino Okoško, župnija Čadram, padel dne 17. junija na gori Boskon na Laškem. Njegovo truplo je blagoslovljeno in pokopano na vojaškem pokopališču, četrt ure južno od Kanove. Njegov brat Anton, malo starejši, je ravno pri isti stotnji. Padli je bil sin Antona in Jožef Leskovar, p. d. Glabuš, sedaj občinski predstojnik v Okoškem. Bil je ud Marijine družbe. — Ivan Ivanšič iz Kamnščka pri Ljutomeru je dne 13. junija na južnem bojišču storil častno smrt. Bil je član ljutomerskega Orla. — Od Sv. Duha v Ločah se nam poroča, da je na laškem bojišču padel vnet naš pristaš Josip Bauman. — Na italijanskem bojišču je dne 8. junija padel 24letni mladenič Janez Pihler, doma iz Sele pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. Laška krogla ga je zadela v glavo, tako, da je bil pri priči mrtev. — Junaške smrti je padel na južnem bojišču Martin Ritonija, doma od Sv. Tomaža pri Ormožu. Zadel ga je laški šrapnel. — Meseca maja se iz župnije Pilštanj padli Franc Križnik, A. Založnik, A. Zimšek in Rok Lah. — Na južnem bojišču na gori Boskon je dne 12. junija padel za domovine Štefan Senčar, posestnik v Mali Reki, župnija St. Pavel pri Preboldu. Bil je začet v prsa. Pokopan je na vojaškem pokopališču četrt ure južno od trga Kanova. Bil je blag in značajan mož. — Naj v miru počivajo vsi vrli slovenski junaki!

Roparski napad pri Sv. Florijanu pod Bočem.

Ce ljudje zverj postanejo.

Od Sv. Florijana pri Rogatcu se nam poroča: V nedeljo, dne 2. julija, ponoči je vdrla roparska tolpa skozi okno v trgovino trgovca in gostilničarja Anton Stefanciosa. Ker je železno omrežje premočno vzdruženo, ga niso mogli iztrgati iz drogov, ampak samo en klin so odlomili; eden ropar je zlezal notri, zlomil ključavnico na vratih, ki peljejo iz trgovine v gostilniško sobo, obrnil ključ v vežnih vratih in s tem so imeli prsto pot. Med tem, ko so štirji v trgovini vse preiskali in odnesli vse svilene robe, boljše žensko blago, kavo, vse ključe od omar in od vrat, ves drobiž itd. v skupni vrednosti do 3000 K, so prišli trije v otroško spalnico in vprašali, kje je denar. Ko jim otroci iz strahu niso dali nobenega odgovora, so šli naprej. Gospodar in njegova žena sta slučajno nekoliko boljše spalaj in vsega tega nista slišala. Ko se odpro vrata, zakriči žena: „Kaj je?! Atal!“ V tem trenutku je že eden vdaril po možu, in eden po ženi. Zlobneži so bili oboroženi z debelimi cepci, noži, samokresi in sekiro. Gospodar takoj skoči po samokres in misli streljati, a mu še pravočasno pride na misel, da ne sme, ker so v sosednji sobi otroci in dekleta v smrtni nevarnosti, in drugič si misli, če se prične drug na drugega streljati, je to najbolj nevaren trenutek. Zanesel se je na svojo moč in se zakadil kot lev na nasprotnike in jih pričel s samokresom udrihati. Izbil jim je vse samokrese in nože iz rok. Sedaj so ga hoteli zadaviti in na tla pobiti. Eden ga je vedno suval s sekiro, a zamahniti le ni mogel, ker so se preveč skupaj držali. Gospodar je vlovil debelejši konec in s tako silo potegnil, da so toporišče zlomili. Sedaj so bili razoroženi in so jo kar odkurili iz nadstropja. Gospodar pa hitro po rezervni samokres in je še kakih 30 strelcev oddal pred hišna vrata, da ostali roparji niso mogli na pomoč. Ko je bil eden težko zadet, so se razgubili. Bil se je hud boj. Gospodar je dobil 15 vbovov z nožem in težko rano s sekuro na levo ramo. Ker je izgubil preveč krvi in vsled prevelikega napora se je onesvestil, dokler ni prišel zdravnik in komisija. Tudi žena je dobila dve rani, eno po glavi in eno po roki.

Hudo je pač. Pri hiši je osem sinov, starejši 4 so v vojaški službi, mlajši pa še doma in šoloobvezni. Veliko dela, delavcev pa nič! O roparjih še dosedaj ni nobenega sledu. Takoj dan pozneje po napaku so imeli na mestu policijskega psa iz Maribora. Sledil je četrt ure daleč, naprej pa ni našel. Orožništvo prav pridno zasleduje in upajmo, da bo tudi vojaška oblast dala na razpolago nekaj moči, da se napravi temu konec; kajti vsako noč kje vlo-mijo ter živino, živež in vino pokrađejo.

Tedenske novice.

† Djakovski škof dr. Krapac umri. V Zagrebu je dne 16. julija za pljučnico umrl djakovski škof dr. Krapac, naslednik vladike dr. Strossmayerja. Dr. Krapac je bil star 73 let. Rajni škof je večkrat prihajal se zdraviti v Rogaško Slatino.

Duhovniška vest. Č. g. Josip Ozmec, župnik in deželni poslanec v Ljutomeru, je imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovalca.

Župnik-veteran. Pri Korenjakovih v Haložah, blizu cerkve Sv. Barbare, so imeli dijaka. Mladeniča so leta 1866 vtaknili v vojaško suknjo. Tistokrat smo imeli vojsko z Italijo, kakor sedaj. Tudi našega študenta so poslali nad Laha. Po triletni vojaški službi se je vrnil zdrav domov. Potem je nauke nadaljeval: postal je duhovnik. Prsa mu kinčata dve vojni kolajni. In nekdanji vojak obhaja letos 50letnico italijanskega vojevanja. To je g. Podhostnik, župnik na Rečici ob Savinji. Čestitamo!

Veliki boj duhov. Preteklo nedeljo, dne 16. t. m., so dunajski možje romali v Marijino Celje. Spremljal jih je tudi kardinal dr. Piffl, ki je Dunajčane ogovoril: Vedno sem iskal pristranskega stika z ljudstvom, posebno odkar je nastala vojska, ko je treba, da pastir ljudstvo tolaži in dviga. Prepričan je, da se sme na Dunajčane zanesti, ne samo kadar jih kliče k vojnim pobožnostim v svetostefansko cerkev, ampak tudi, ako bi se morda pozneje vnel veliki boj duhov.

Zrelostni izpiti na ženskem učiteljskem šolskih sester v Mariboru. Pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika g. dvornega svetnika Končnika so se vršili na ženskem učiteljskem šolskih sester v Mariboru zrelostni izpiti od 3. do 5. julija. Vseh 29 maturantinj je prestalo izpit, 11 izmed njih z odliko. Odliko so dobile te-le Slovenke: gđd. Lizika Broman, Marija Kovačič, Jožica Mlinarič, Fanica Presker in Milka Tominec.

Krivo pričanje pred vojaškim sodiščem. Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je prejšnji terek zagovarjala babica Barbara Kuttnik iz Slov. Bistrice zaradi hudodelstva krivega pričanja. V kazenski zadevi proti bivšemu županu v Črešnjevem, Simonu Pušniku, je orožništvu in preiskovalnemu sodniku v Slov. Bistrici izpovedala, da je slišala inkriminirane Pušnikove izraze. Pri vojaškem sodišču v Gradcu je pa hotela spremeniti svoje izpovedbe na ta način, da je skušala spraviti obtoženčeve izraze v drugačno zvezo. Mariborsko okrožno sodišče jo je zaradi krivega pričanja obsodilo na šest tednov težke ječe.

Vojne kuhinje so ustanovili na Dunaju, kjer se kupa pomeni in priprosto skupno za uboge ljudi. V terek, dne 18. julija, so odprli prve tri takšne kuhinje.

Za Rdeči križ se je nabralo na gostiji Roška-rič-Ferline pri Sv. Ani na Krembergu 13 K. (Postal g. Fr. Kaučič.) Hvala!

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od dne 10. maja do dne 30. junija 1916 darovali: 600 K: Kranjski deželni odbor v Ljubljani; 150 K: Kmetiška pošojilnica ljubljanske okolice; po 20 K: dr. Friderik Babnik, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, Posojilnica v Logatcu in Ladislav Bevc, inženerski poročnik v vojni; po 10 K: Adolf Pauser v Rudolfovem, dr. Aleksander Fatur, železniški komisar, in Ivan Okretič, gen. adv., oba na Dunaju, P. Miklavčič, višji živinozdravnik v Kočevju, dr. Jakob Zmave, gimnazijski profesor v Ljubljani, in dr. Karol Hinterlehner, rudniški svetnik na Dunaju; 8 K: zbirka g. Radoslava Knaflič, nadučitelj v Dobju (po 2 K: Ivan Žagar, provizor, Radoslav Knaflič, nadučitelj, in Ana Bitenc, učiteljica, po 1 K: Jože Gračanar, župan, in Amalija Tržan, trgovka); po 5 K: Matija Marinček, notar v Trzinu, dr. Josip Barle, notar v Konjicah, in Milan Vrtovec, mornariški komisar v Pulju; 3 K: Henrik Angerer, dekan v Celovcu; po 2 K: dr. Fran Kogaj, zdravnik na Jesenicah, Jurij M. Trunk, mestni župnik v Beljaku in Fran Berlec v Kandiji. Vsega skupaj 902 K, za katere se društveni odbor vsem cenjenim darovalcem, v prvi vrsti vsikokemu kranjskemu deželnemu odboru, najvrdaneje zahvaljuje. — Za odbor prvi blagajnik: Dr. Stanko Lapajne, odvetnik na Dunaju I, Bräunerstrasse 10.

Vpoklic črnovojnikov letnika 1897. Črnovojniki letnika 1897, ki so bili pri prebiranjih do dne 22. julija 1916 spoznani za sposobne za vojaško službo, bodo vpoklicani dne 1. avgusta; oni, ki so bili po 22. juliju t. l. spoznani za sposobne, pa dne 10. avgusta. Črnovojniki-prostovoljci letnikov 1896 do 1898, ki so bili po 22. juliju spoznani za sposobne, bodo vpoklicani v poznejšem času.

Prošnje za oproščenje kmetijskih posestnikov. Ker se dogajajo slučajji, ko vlagajo stranke prošnje za oproščenje poljedelcev in gozdarjev naravnost na vojno, na poljedelsko in tudi na ministrstvo za dež. brambo, se opetovano opozarja, da se morajo vlagati tozadevne prošnje za oproščenje od vojaške službe brez izjeme na pristojno okrajno politično oblast, nikakor pa ne na eno imenovanih ministrstev. Na prošnje, vložene na eno imenovanih ministrstev, se ne bo oziralo in bodo ostale nerešene.

Vojni vjetniki, ranjenec in pogrešani. Ker se mnogi vedno ne vedo, kam bi se obrnili, da bi dobili natančne podatke o osebah, ki so v vojnem vjetništvu, ki so ranjeni ali bolni ali ki se pogrešajo, pri- našamo še enkrat naslove uradov in pisarn, kamor se je treba obrniti za pojasnilo in podatke: 1. Po vojnih vjetnikih se vpraša izključno pri onem dežel- nem društvu Rdečega križa, v kojega področje je do- tičnik pristojen, oziroma h kateremu spada njegovo vojaško krdelo (torej za vse Stajerce pri deželnem in

gospejnim pomožnem društvu Rdečega križa za Sta- jersko v Gradcu). Povprašati je z navadno odpisno pošto dopisnico (z odgovorom); vzvratni naslov mora vprašujoča stranka napisati. Navesti je: Ime, starost, pristojnost, šaržo in vojaško krdelo vojnega vjetnika, katerega se išče. Na nečistljiva vprašanja se ne more odgovoriti. 2. Po nevojno vjetih ranjen- cih in bolnikih je povprašati pri poizvedovalnici R- dečega križa na Dunaju, VI., c. in kr. vojna šola. Tudi tukaj je navesti gornje podatke. Za ta vpraša- nja so tiskane odpisne dopisnice, ki se dobijo pri ve- čjih poštinih uradih. 3. Razvidnost pogrešancev vodi skupna osrednja izkazalnica na Dunaju, oddelek C, I., Fischhof št. 3. Po pogrešanih je poprašati narav- nost pod tem naslovom z navadnimi odpisnimi poš- tami dopisnicami. Navesti se morajo vsi goraj ozna- čeni podatki. Vsa pojasnila se dajo samoobsebnemu popolnoma brezplačno in kolikor le mogoče hitro. Ni se torej treba obračati do nepoklicanih posredo- valcev, ki morajo potrebne poizvedbe vendarle dobi- ti od poprej navedenih uradnih poizvedovalnic.

Mrtvi se oglašajo. Med pogrešanimi se je na- hajal posestnik Alojz Bohanec iz Vučjevasi na (Mur- skem polju, od katerega ni bilo nobenega glasu od začetka vojske do sedaj, kajti zadnje njegovo pismo je prišlo dne 5. avgusta 1914 iz mesta Strij v Gali- ciji, ko je izstopil iz železnice. Sedaj po preteku že skoro dveh let je postal pismo iz daljne Rusije. Piše, da je bil prej v azijski Rusiji in meseca februarja t. l. je bil prestavljen v evropsko Rusijo, gubernija Minsk. Pismo je romalo od 18. marca do 9. julija t. l. Piše, da je že velikokrat pisal, pa ne dobi nobene- ga odgovora. — Vodstvo jarenske šole je nedavno dobilo od Rdečega križa obvestilo, da je Franc Se- kol, posestnik in občinski svetovalec v Gačniku, vjet v Zenkovu, gubernija Poltava na ruskem. Sekol že od meseca avgusta 1914 ni dal nobenega glasu več od sebe in se ga je že smatralo za mrtvega. Rdeči križ piše, da je Sekol zdrav in da dela v neki obči- ni. Čudno pa je, da njegovi domači niso dobili od njega ne ene dopisnice. Sekol je bil znan govornik na naših mladinskih shodih.

Novi 10kronski bankovci. Novi 10kronski pa- pirnati bankovci pridejo v promet dne 24. julija 1916. Novi bankovci so nekoliko manjši, kakor so deset- kronski bankovci, ki so sedaj v prometu in so svet- lejšje barve.

Potres. Iz Pilštana se nam piše: Ponoči dne 14. julija, ob 11. uri, smo čutili precej močen po- tres. — Črnovojniki Franc Postrak, doma pri Kapeli, nam piše s Koroškega: Bil je potres dne 14. t. m. in sicer okoli 10. ure 25 minut ponoči. Bil sem to noč ravno prost. Zdelo se mi je, kakor da bi me za- zibala še živeča moja mati k spanju. In vendar ni- sem mogel zaspati. Sunek ni povzročil tukaj nobene škoda. — Posebno hud potres so čutili v hrva- t- skem Primorju, zlasti v Reki, v Senju in Cirk- venicah. Ljudje so prestrašeni zbežali na ulice. Ško- da, katero je povzročil potres, je neznatna. V Reki in na Sušaku je porušeni nekaj dimnikov.

Gospodarske novice.

Kam bomo vozili v mlin? Slišimo, da se pri- pravljajo odredba, da nihče ne bo smel žita, ki ga bo smel uporabiti za prehrano svoje družine, dajati v mlin izven okraja. Oblast je mnenja, da je tedaj, če kmetje vozijo svoje žito v mline izven okraja, nemo- goče natančno nadzorovati, ali se posamezniki pri up- orabi žita in moke držijo določene mere ali ne. Mli- narji v okraju bodo namreč morali slovesno obljubiti (prišeči), da bodo odslej natančno vodili sezname o zmletem žitu in oddani moki. Po našem mnenju pa je na- mera, da bi se smelo žito v zmletje voziti samo v mline v domačem okraju, neizvedljiva. Vza- mimo n. pr. samo mariborski okraj levi Dravski breg in šentlenartski okraj. Celi okraj Maribor levi breg in St. Lenart razpolaga, odkar so se mlini ob Pesni- ci odpravili, s tremi ali štirimi večjimi kmetijskimi mlini. Posebno uboge pa so v tem oziru Slovenske gorice. Cel gornji del Slovenskih goric vozi svoje ži- to v mline onstran Mure. Primeroma majhnim mli- nom v Kaniži, Gornji Sv. Kungoti, Porčiču itd., je popolnoma nemogoče, da bi mogli zmleti vse žito do- mašega okoliša. Skoro gotovo je enako glede mlinov tudi v drugih slovenskoštajerskih okrajih. Prizadete občine naj takoj, ko bo izšlo tozadevno uradno na- vodilo, pri okrajnem glavarstvu in cesarski namest- niji prosijo, da se bo tudi v bodoče dovolilo voziti ži- to v mline izven okraja.

Vladna odredba glede krmil. Ministrstvo je odredilo, da se bo od letošnjega žitnega pridelka za krmjenje živine smelo uporabiti od zimskega žita (od pšenice in rži) 5 odstotkov od pridelane množine, od ječmena 25% (eno četrtino) in od grašice dve tretjini vsega pridelka. Koliko se bo smelo koruze in prosa uporabiti za krmjenje, bodo določila deželna politič- na oblastva. Napolica (mešanica različnih žitnih

vrst) se popolnoma prepusti poljedelcem za krmljen- je in za seme. Prepovedano pa je, žitne vrste in stro- čnice nalašč mešati med seboj. Ako bi kdo te vrste mešal, da bi tako odtegnil več žita oddaji, se ga la- hko kaznuje, mešanica pa na korist države zapleni. Koruznih strokov se ne sme zavreči ali zažgati, am- pak se jih mora uporabiti za živinsko klajo. V izred- nih slučajih bo letos dovoljeno tudi plemenskim bi- kom pokladati oves. Istotako je določen oves tudi za krmjenje plemenskih in vprežnih konj. Vojno-žitno- prometni zavod bo moral vsak mesec gotovo množino ovsa, ječmena, koruze in prosa dati živinorejcem — kočijažem itd. — ki nimajo lastnega žita, na razpo- lago. Glede otrobov je določeno, da dobijo posestniki tudi odslej 50% otrobov od žita, ki so ga oddali voj- no-žitno-prometnemu uradu. Otrobi pa se morajo od- vzeti najpozneje tekom treh tednov od časa, ko je o- srednica za krmila izdala nakazilo za otrobe. Zase- bni nakup ali prodaja omenjenih žitnih in krmilnih vrst je prepovedan. Žito in otrobe v krmilne svrhe sme kupovati in oddajati edino vojno-žitno-prometni zavod, oziroma osrednica za krmila. — Glede dobave otrobov smo se dosedaj živinorejci pritoževali, da na naročila, ki so jih poslali potom občin osrednici za krmila, oziroma njeni podružnici v Gradcu, v večih slučajih niso dobili ne odgovora in ne otrobov. Naj bi se v tem oziru letos storilo primerne korake, da se bodo v Gradcu ozirali na naročila, ki pridejo gle- de otrobov s Slovenskega Stajerja.

Prepustitev žita poljedelcem za dom. Vsled razpisa c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 22. junija 1916 št. 27810, je c. kr. deželna vlada obvestila okrajna glavarstva, da se v krajih, kjer imajo leto; žetev še le po 1. avgustu, sme polje- delcem pustiti žito, kar ga rabijo za dom, do 14. d. i. po končani žetvi.

Dodatek h krušni moki. Stajersko cesarsko na- mestništvo razglašja, da sme biti od sedaj nadalje pridljano h krušni moki samo 30% bele ali ržene mo- ke, 70% krušne moke pa mora biti ali koruzna, ječ- menova in druga moka.

Oddaja govejih in konjskih kož. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa, da je od sedaj naprej prepovedano oddajati ali prodajati goveje in konjske kože komu drugemu, kakor osrednici za usnje na Dunaju, oziroma njenim podružnicam. Nadalje prepo- veduje imenovana ministrska naredba, da se govejih in konjskih kož ne sme izročevati tovarnam za izde- lovanje usnja za domačo rabo. Pač pa je dovoljeno, da sme kmet oddati svinjske in telečje kože, nadalje kože divjačine, ovčje in kozje kože tovarnarjem za izdelovanje usnja, da dobi usnje iz teh kož za doma- čo potrebo.

Vožnja s konji. Neki posestnik je rekel, da so konji včasih vzdržali do 18. leta starosti, a sedaj le 11 let. Kako to? Priznati se mora, da so bili konji v zadnjih letih preobloženi: 800 do 1100 kil je moral konj pretegniti, za par konj se je nakladalo 2000 do 2500 kil, brez ozira na težo voza. Če so konji dobi- vali dovolj žita, so že se zmagovali tako vožnjo; le v klancih je šla trda. Dandanes se konjem poklada le malo žita, ker ga ni. Ako se jim nalaga težka vo- žnja, potem ni čuda, da opešajo in zbole. Tako se je pred kratkim zgodilo nekemu posestniku, ki je za 1 par konj nakladal 3000 do 3300 kil teže, da mu je 1 konj od naporne vožnje zbolel; dobil je pljučnico ter poginil. Jako previdno je treba ravnati z brejimi ko- bilami, ker se hitro ponesrečijo in zvržejo, ali pa po- ginejo, ko imajo storiti, kar se je tudi letošnje zimo čisto zgodilo. — Neki vojaški podčastnik mi je pri- povedoval, da se na trenski voz, ki ga dva konja v- lečeta, navadno naklada 400 do 500 kil teže; v izre- dnih slučajih tudi 900 do 1000 kil. To težo 2 konja v izrednih slučajih že zmagata, pa je treba tudi pomi- sliti, da vojaški konji dobe tudi več žita, nevojaškim ga pa manjka.

Dražba občinskega lova. Lov občine Podova se bo v soboto, dne 22. t. m., ob 11. uri dopoldne, na o- krajnem glavarstvu v Mariboru, soba št. 6, izdraž- bvl. Izklicna cena 300 K.

Tudi dimnikarji postanejo dražji. Stajersko cesarsko namestništvo je dovolilo zvezi štajerskih di- mnikarskih družb, da smejo dimnikarji podražiti di- mnikarska dela za 15%.

Razne novice.

Svojo vnukinjo je pokosil. Kmet Anton Kolun- der v Hrastovcu pri Slov. Bistrici je kosil na travni- ku blizu domače hiše. Od zadaj se mu je približala njegova vnukinja, 18mesečno dekletce, ne da bi jo bil stari oče zapazil. Ko je Kolunder zamahnil s ko- so, je zašel otroka tako nesrečno, da je dekletce u- mrla.

Strelna ubila 6 volov. Hudo neurje dne 11. ju- lija je povzročila tudi po Gornjem Stajerskem veliko škoda. V vasi Hafning pri Vorderbergu je strelna treščila v čredo goveje živine, ki se je pasla na pa- šniku in je usmrtila šest volov. Ker so našli ubite živali še le dva dni pozneje, je meso že močno smr- delo in ni bilo vžitno. Škoda znaša 6800 K.

Riba težka 65 kg. Zakupnik ribolova Iv. Be- bič iz Stare Gradiške je vjet blizu sela Mlake v Sla- voniji soma, dolgega 1 meter in 30 cm, tehtal je 65 kil in 45 dek. Na trgu so ga prodali eno kilo po 4 K 80 v.

Židje v angleški armadi. Na Angleškem, kjer budnega očesa kontrolirajo vse sloje ljudstva, ali so „storili svojo dolžnost“ in poslali dovolj svojih pripadnikov v armado, kontrolirajo tudi žide. Kakor poročajo „Times“, je bilo pred vojno v angleški armadi samo 500 židov, sedaj jih je pa 5000 in njihovo število raste še vedno. Število židov med častniki v vojski na kopnem in v mornarici znaša 450. Izpočetka se je mislilo sestaviti židovski polk, a to misel so kmalu opustili. Med kanadskim vojaštvom je kakih 200 židov in so to večinoma izseljenci iz Rusije in Armenije. V angleški armadi služijo tudi sinovi najbogatejših židovskih rodbin, med njimi tudi člani Rothschildove rodbine.

Dopisi

Maribor. Dne 17. julija je umrl Matko Körber, bivši strojnik v naši tiskarni, star 31 let. Umorila ga je jetika. N. p. v m.!

Maribor. Preteklo soboto dopoldne se je splašil v lahek voz vprežen konj tukajšnjega kolodvorskega restavracija in je v divjem diru zbežal po Tegethoffovi ulici. Na križišču v Meljsko ulico je zadel v gručo žensk, ki so se razgovarjale in jih podrli na tla. Tri ženske so bile tako močno poškodovane, da so jih morali spraviti v bolnišnico, tudi lahko ranjenih je bilo nekaj žensk.

St. Jakob v Slov. gor. Na Lilaškem Vrhju je umrl sanski posestnik Jožef Jaušnik, star 58 let. Bil je naš mož in se je udeležil vsake volitve. Naj v miru počiva!

Hoče. V soboto, dne 15. julija, proti večeru, je strela vdarila v uto pri Pavlu Wernig v Sp. Hoči, kjer je bilo shranjeno razno kmetijsko orodje. Ker so hitro prihiteli na pomoč domača in druge požarne brambore, se je zabranila večja nesreča. Uta je zgorela in z njo vred veliko sena. Treska in hudega vremena reši nas, o Gospod! — Umrla je Marija Breznica, ki je bila nad 20 let skrbna in zvesta postrežnica v kaplaniji. N. v m. p. — Pri Devici Mariji je umrla v cvetju let Marija Struc.

Ljutomer. Minula sta že dva meseca, kar smo izročili materi zemlji drago nam tovaršico Toniko Čuješ. Umrla je v cvetu življenja, stara komaj 23 let. Bila je vzorna, v resnici pobožna Marijina hčerka. Zapustivši ljudsko šolo, je šla v Ljubljano v zavod oč. križarskih sester. Nato je šla v samostan čast. križarskih sester v Gradec, kjer je živela eno leto kot vzorna novicinja. Prejela je redovno ime Alojzija. Rečica je zbolela nevarno na pljučah. V nadi, da si jih vrne zdravje, je šla domov k materi, kjer je po hudem in mučnem trpljenju izdihnila svojo blago dušo dne 7. maja t. l. Zaspala je v rokah svoje matere, katere je izgubila z njo svojo edino hčerko. — Nam tovaršicam ostaneš, draga Tonika, v nepozabnem spominu.

Sv. Ana v Halozah. Služba božja se vrši pri romarski cerkvi Sv. Ane pri Borlu (župnija Sv. Barbara v Halozah) letos dne 25., 26., 29., 30. in 31. julija. Začetek vsakokrat ob 7. uri zjutraj po novem času.

Ritoznj pri Slov. Bistrici. Dne 14. julija je tukaj umrl v 56. letu svoje starosti dr. Josip Liaunik. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 16. julija, popoldne.

Zreče. Naš župan g. Winter je postal grajšček. Te dni je namreč kupil posestvo z gradom Tabor pri Vojniku.

Zreče. Ovokrajni župan je sedaj v službi vojne. Vsled tega županske posle vodi prvi občinski svetnik g. Kračun.

Osrednek pri Strančah. V bolnišnici v Celju je umrl rudar Anton Rahle. Bil je dolgoletni naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ N. v m. p.!

Dobrna pri Celju. Žagarju Matevžu Sluga iz Dobrne je žaga odrezala tri prste na desni roki. Prvo zdravniško pomoč je dobil od zdravnika tukajšnjega kopališča, dr. Hiebauma.

Grize. Dne 13. julija smo spremili k zadnjemu počitku tukajšnjega župana, gostilničarja in mesarja Stefana Pika. Težka je izguba, ki nas je zadela s smrtjo tega vrlega moža. Bil je naša dlaka in naš ponos. Naša stranka je lahko bila ponosna nanj. Bil je radi svojega poštenja spoštovan od prijateljev in nasprotnikov. N. p. v m.!

Sevnica ob Savi. V nedeljo, dne 16. julija, se je vršil občni zbor Dekliške Zveze. Najprvo smo slišali par lepih govorov, potem se je vršila volitev in na koncu se je zapelo nekaj pesmic. — Kakor druga leta, tako so tudi letos dobivali otroci v šolski kuhinji jesti opoldan. — Letina kaže precej dobro.

Rajhenburg. V rusko vjetništvo je prišel Ant. Medved iz rajhenburske župnije, kakor nam poroča deseti čigula.

Brežice. Dne 10. t. m., ob 11. uri zvečer, se je vnel požar na gospodarskem poslopiju g. župana Fr. Zorko v Zakotu pri Brežicah. Pogorelo je gospodarsko poslopije, z njim pet vozov pšenice, nekaj voz krme in ena felica. Pri tej nesreči je zadobil 76letni F. Zorko tako opekline, da je dva dni pozneje umrl. Vzrok požara ni znan. — Dva dni pozneje so se pojavili tatovi v Župelevu na Bizelskem in sicer so obiskali trgovino Fidelmillerja in posestvo g. župana Janežiča. Povsod so nabrali živeža in vsi. Človek bi mislil, da je sedaj varen pred roparji, ker so najbrž v vojaški sukni, toda naenkrat se zopet oglasi-

jo. Pa tega še ni dovolj. Za nameček so tri dni pozneje še oropali bizelsko pošto, vozečo iz Bizelskega v Brežice.

Brežice. Prostovoljnemu strelcu poddesetniku Mihaelu Zagrajskega je bila dne 1. julija podeljena častna kolajna Rdečega križa za trudapolno delo z nabiranjem darov za ranjene vojake. Odlikovanec je doma iz Pilštanja.

Jurklošter. Umrl je dne 15. julija v bolnišnici v Celju Matej Hvalec v 57. letu svoje starosti. Bil je izobražen in naroden mož, dolgoletni tukajšnji posestnik in oštr. Zadnja leta je opravljal tudi orglarsko službo. N. p. v m.!

Zadnja poročila, došla v četrtek, 20. julija.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 19. julija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Nobene spremembe. Južno-zahodno od Moldave je bilo zopet nekaj ruskih sunkov odbitih. Na gorskem in gozdovatem ozemlju pri Jablonici in Zabie se je končal boj v številne posamezne praske. Južno-zahodno od Delatyna so naše čete ruske oddelke, ki so prodrli na zahodni breg reke Prut, prepodile zopet nazaj čez reko. Pri čemur je bilo vjetih 300 Rusov in vpljeni 2 strojni puški. Dalje proti severu nič pomembnega.

Italijansko bojišče.

Po opetovani krepki artilerijski pripravi so napadli Italijani naše postojanke južnovzhodno od prelaza Bareola in sicer trikrat z močnimi četami. Napadi so bili z ročnimi granatami, s strojnimi puškami in s kamenimi plazovi krvavo odbiti.

Na koroški bojni črti se nadaljuje živahni artilerijski ogenj na ozemlju Pella in Rabeli. Ponočni napadi oddelkov alpincev na ozemlju gore Mittagsgogel, se je po trdovratnih bojih ob vstrajnosti branilcev izjalovil. Pri čemur je bila vpljenjena ena strojna puška. Trbiž je zvečer sovražnik s topovi obstreljeval.

Na soški bojni črti je bilo delovanje sovražne artilerije naperjeno zlasti na Doberdobsko gorsko planoto.

Balkansko bojišče.

Položaj je nespremenjen.

Naměstnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 19. julija.

Francosko bojišče.

V ozemlju reke Somme sta večeraj zvečer magdeburški pešpolk št. 26 in altenburški polk v vročem boju iztrgala Angležem vas Longueval in na izhodni strani vasi ležeči gozd Delville. Angleži so poleg velikih krvavih izgub izgubili še 8 častnikov in 280 mož kot vjetnike ter so pustili znatno število strojnih pušk v naših rokah.

Sovražni napadi na naše postojanke severno od kraja Oivillers, kakor tudi proti južnemu robu kraja Bozieres so bili že po zafornem ognju prestrašeni in niso imeli nikjer niti najmanjšega uspeha.

Južno od Somme so se francoski delni napadi severno od kraja Barleux in pri kraju Bolloye izjalovili, na drugih mestih niti niso prišli čez prvotne poizkuse.

Desno od Moze sovražnik nadaljuje svoje brezuspešne napade proti našim črtam na „Mrzli zemlji.“

Rusko bojišče.

Armadska skupina maršala Hindenburga, južno in južnovzhodno od Rige so naši junaški polki ruske napade, ki so se ponavljali opetovano z ojačenimi silami, pod nenavadnimi izgubami za sovražnika uničujoče odbili.

Armadska skupina maršala bavarskega princa Leopolda: Položaj je na tej fronti nespremenjen. Na kolodvoru Horodnja in Povjorjelzy pri Minsk-Baranoviči, ki je polna vojaških transportov, so naše letalske skupine uspešno metale številne bombe.

Armadska skupina generala pl. Linsingena: Delno živahno sovražnikovo ognjeno delovanje, posebno ob Stohodu, kakor tudi zahodno in južno-zahodno od Lucka.

Armadska skupina generala grofa Bothmerja: Nobenih posebnih dogodkov.

Boj za karpate.

Iz vojnega tiskovnega stana se dne 18. julija poroča:

V Bukovini zahodno od Moldave se Rusi trudijo, da bi vpognili našo tamošnjo fronto. Dosedaj se jim še ni posrečilo, da bi na karpatskem grebenu v Bukovini pridobili trdnih tal. V Galiciji med kraje-ma Zabie in Tatarov Rusi ponavljajo svoje napade. Umaknili smo se samo iz nekaterih naprej potisnjenih postojank, sicer pa so naše glavne točke ostale v naših rokah.

Italijani slavijo izdajalca in obešenca.

Rimski listi pišejo, da nameravajo v Rimu slaviti izdajalca in obešenca dr. Battistija na poseben način. Tudi neko rimsko ulico bodo prekrstili v Ulico dr. Battistija. Na rimski palači „Venetia“ mu pa bodo vzdali posebno spominsko ploščo.

Turki natepli Italijane.

Carigrad, 18. julija.

Iz turškega glavnega stana se uradno poroča:

Turški poveljnik Nuri beg, sedaj imenovan za pašo, katerega so Angleži že proglasili za mrtvega, vodi uspešno borbo mohamedanskih prostovoljcev proti Italijanom v Tripolisu in proti Angležem v zahodnem Egiptu. V zadnjem boju, ki ga je bil z Italijani v okolici kraja Misrata in ki se je končal z begom Italijanov, je vjel 200 italijanskih častnikov in 6000 italijanskih vojakov, vplnil je tudi 24 italijanskih topov. Kraja Misrata in Djedabie sta v rokah mohamedanskih prostovoljcev. Med tema postojankama in morsko obaljo se ne nahaja ne en Italijan.

V zahodnem Egiptu so mohamedanski prostovoljci izvajali zmagovite borbe. Podrobnosti manjkajo.

Casementova smrtna obsodba.

Irski voditelj Casement, ki je bil, kakor znano, obsojen na smrt, je vložil proti obsodbi vsklik. Iz Londona se dne 18. julija poroča, da se Casementu vsklicu ni ugodilo. Casement se sedaj namerava obrniti do angleške gosposke zbornice kot najvišjega sodišča.

Naročevanje samo ponedeljke „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v ponedeljek, si isto kakor dozdaj, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Ponedeljke „Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo napot. Sami Ponedeljkova Straža stane za celo leto K 3'20; za pol leta K 1'60; za četrt leta 90 vin.

„Živinoreja in vojna.“ „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani je izdala knjižico pod gornjim naslovom. Spisal jo je Frančišek Pengov. Tvarina knjižice bo umnemu živinorejcu prav posebno ugajala in je kakor nalašč priročajena za sedanje izvanredne razmere. Knjiga razpravlja o: močnih krmilih ob času vojne, o redilni vrednosti posameznih krmil, o senu, o detelji, slami, o krmilih, ki posebno pospešujejo rast glavne živine in tolsče, krmila, ki pospešujejo proizvodnjo večje množine mleka, rast mlade živine itd., vrednosti zelene in suhe krme za pitano, plemeno in vprežno živino, krave itd. Knjižica obravnava tudi predmet: rejo svinj. Delce, ki je pisano dokaj poljudno, toplo priporočamo. Knjižica se naroča pri „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani. Cena ni navedena.

Zbirka slovenskih povesti. Izšel je peti zvezek te zbirke, ki jo izdaja naš najboljši poznavalec slovenske slovstvene zgodovine prof. J. Grafenauer. Cena za zvezek je zelo nizka, 60 vinarjev. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Peti zvezek prinaša F. S. Finžgarja povestico „Student naj bo“ in črtico „Naš vsakdanji kruh.“ V vsakem zvezku se nahajajo spisi enega edinega pisatelja. Dosedaj so objavljene spisi po zvezkih: Josipa Ogrince, Frana Erjavca, Jaklič-Jurčiča, Ks. Meška in sedaj Finžgarja. Izdajatelj podaja pri vsakem zvezku uvodoma življenjepis in oceno slovstvenega delovanja pisateljevega, kar vrednosti vsake knjige zelo povzdigne. Toplo priporočamo!

* Ure. Opozarjamo na inserat „Ure“ od tvrdke Konrad v Mostu na Češkem, ki je ena največjih tiskovnih hiš. Naši čitatelji naj pišejo po cenik, kateri obsega 4000 podob in se dobi zastonj. Naslov: H. Konrad, razpisovalna ura, Most na Češkem št. 800.